

Comisia de Femei a CNSM, implicată activ în mișcarea sindicală >> p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Perspectivile pentru sănătatea publică în 2022 nu sunt îmbucurătoare >> p.5

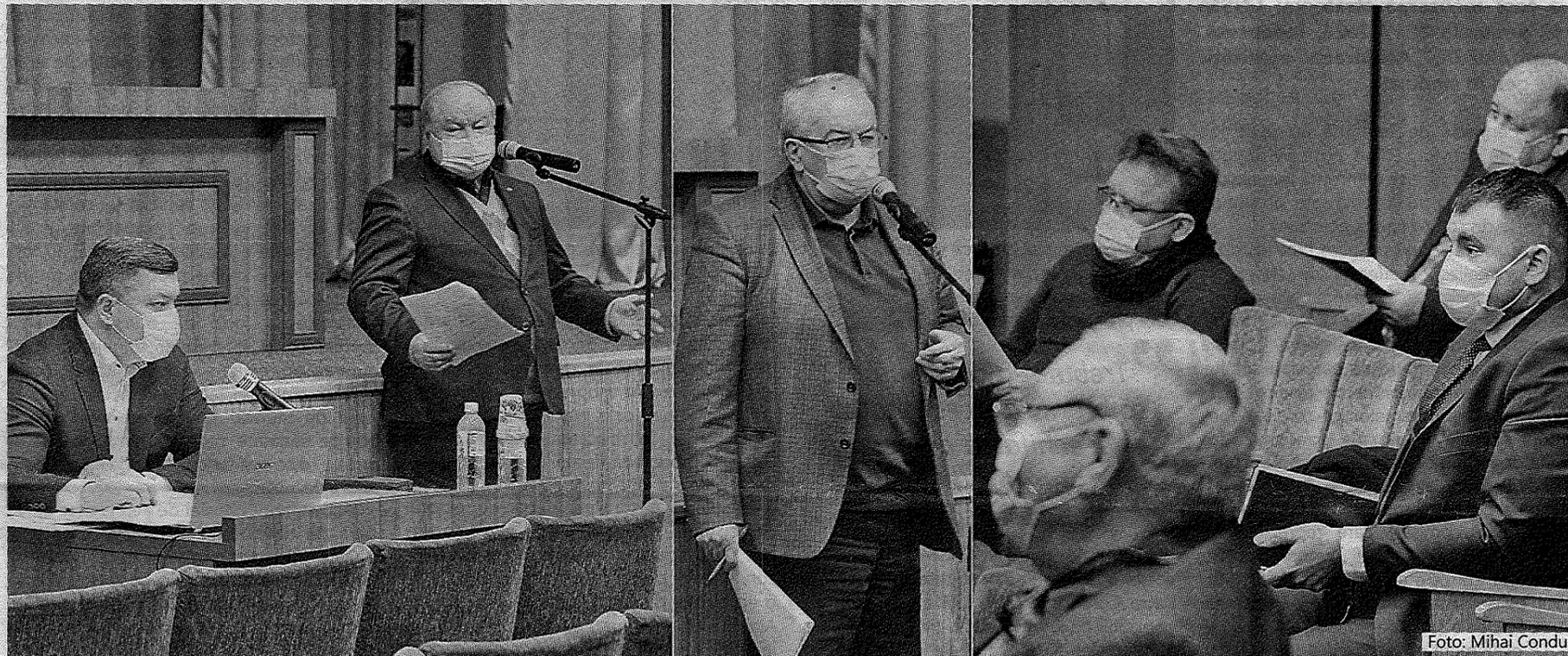

Foto: Mihai Condur

Comitetul Confederal al CNSM a aprobat decizii în probleme stringente

„Liderii sindicali susțin unanim „Vocea poporului” și optează pentru o strânsă conlucrare

Ilie LUPAN,
i.lupan@vocea.md

Membrii Comitetului Confederal al CNSM s-au întrunit, joi, într-o nouă ședință, în care au luat în dezbateri chestiuni din agenda încărcată ce nu a fost epuizată la reuniunea de pe 11 ianuarie curent.

Mai întâi, a fost aprobată ordinea de zi, cu modificările de rigoare, apoi s-a trecut la examinarea chestiunilor.

Membrii Comitetului Confederal au aprobat chestiunea cu privire la

modificarea componenței nominale a Comisiei de Tineret a CNSM. Totodată, a fost desemnat noul președinte al acestei Comisii, în persoana lui Gheorghe Buruiiană, liderul organizației de tineret de la Federația „Sănătatea”, medic rezident.

De asemenea, liderii sindicali au aprobat chestiunile cu privire la convocarea ședinței Consiliului General al CNSM, pe 3 martie, dar și privind înaintarea lui Petru Chiriac, vicepreședinte al CNSM, pentru decorarea cu Ordinul „Gloria Muncii”.

Comitetul Confederal a mai examinat unele chestiuni organizatorice, precum ar fi desfășurarea manifestărilor legate de 1 Mai, Ziua Internațională a solidarității oamenilor muncii și de pe 28 aprilie, Ziua mondială a securității și sănătății la locul de muncă ș.a.

În altă ordine de idei, membrii Comitetului Confederal al CNSM au auzit o informație succintă privind abonarea la ziarul „Vocea poporului” pentru anul 2022.

Mihail Hincu, vicepreședinte al CNSM, a menționat că s-a înfăptuit o muncă imensă pentru spo-

rirea numărului de abonați, pentru susținerea ziarului, pledând pentru atingerea obiectivului trasat: ca fiecare organizație sindicală primară să facă cel puțin câte un abonament la „Vocea poporului”, ca orice membru de sindicat să poată avea acces la ziar oricând.

Vorbitorii au susținut fără rezerve activitatea publicației periodice a CNSM. În context, Victor Talmaci, președintele Federației „SINDICONS”, a mulțumit redacției pentru modul în care abordează problemele sindicatelor, echidistant și cu profesionalism.

Actual

Retrospectivă a activităților

Tradițional, la început de an, organizațiile membre din cadrul Federației Sindicatelor din Moldova „SINDLEX” au făcut bilanțul activităților desfășurate și au examinat rezultatele obținute. >> p.3

Programul de ocupare a forței de muncă 2022-2026

Prioritățile viitorului program de ocupare a forței de muncă 2022-2026 au fost supuse dezbaterilor publice la o întrunire organizată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale. >> p.4

ABONEAZĂ-TE la „VOCEA POPORULUI”

Abonament

1 lună - 17,60 lei; 3 luni - 52,80 lei; 6 luni - 105,60 lei.

Realizări

Comisia de Femei a CNSM, la ora bilanțului

Comisia de Femei a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a organizat o ședință de dare de seamă pentru activitățile pe parcursul anului 2021. Obiectivul principal al Comisiei de Femei a fost realizarea strategiei CNSM în perioada 2017-2022, îndeosebi, capitolul IX, „Asigurarea egalității de gen în sindicate”.

În perioada de referință au avut loc un șir de activități, fiind puse în discuție dificultățile cu care se confruntă femeile din țară, precum și au fost lansate propuneri concrete de soluționare a acestora.

„Am activat după un plan bine chibzuit și l-am realizat, indiferent de starea de lucruri în societate. Pe perioada a doi ani de pandemie de Covid-19, am dat dovadă de activism, de curaj și insistență. Comisia de Femei a contribuit, pe parcursul anului, la informarea membrilor de sindicat și la identificarea problemelor cu care se confruntă femeile în situația pandemică”, a menționat Liuba Rotaru, președinta Comisiei de Femei.

Liuba Rotaru a mulțumit tuturor reprezentanților comisiei, care reprezintă un centru sindical național ramural, pentru activismul de care au dat dovadă în sindicatul pe care îl reprezintă, pentru insistență, cumsecădenie și solidaritate.

La eveniment a participat și Igor Zubcu, președintele CNSM. Liderul sindical a venit

cu propunerea să se facă un audit de gen în fiecare ramură a economiei, fiindcă doar astfel se va putea afirma că au fost identificate problemele, prioritățile.

”Trebuie să continuăm să promovăm egalitatea și echitatea de gen în contextul unei crize globale în sănătate

„Politica conducerii CNSM este una rarcordată la valorile consfințite de cea de-a patra Conferință Mondială a Femeilor, organizată de Confederația Internațională a Sindicatelor (ITUC). Trebuie să continuăm să promovăm egalitatea și echitatea de gen

în contextul unei crize globale în sănătate, cea economică, socială”, a menționat Igor Zubcu.

„Care sunt prioritățile noastre? Prioritatea Confederației în domeniul egalității de gen, referindu-mă la pandemie, este un impact diferențiat asupra femeilor, deoarece femeile sunt cele mai implicate în sectorul public, în mișcarea sindicală, unde 63% le reprezintă femeile. Este necesar de a construi o economie a îngrijirii prin investiții în această sferă, deoarece sectorul de asistență este unul care trebuie fortificat. De asemenea, trebuie să sensibilizăm conducerea țării, inclusiv să trecem de la o economie de piață liberă la una socială. Acest lucru ar ajuta inclusiv la creșterea imaginii femeii în societate”, a mai afirmat președintele CNSM.

Petru Chiriac, vicepreședinte al CNSM, a vorbit, la rândul său, despre relațiile strânse cu reprezentanții sindicatelor în teritoriu, pentru ca membrele Comisiei de Femei să poată împărtăși din aceea experiență bogată pe care o au.

„De asemenea, membrii de sindicat trebuie să cunoască toate realizările dvs., să fie informați corect despre ceea ce se întreprinde și să îi implicăm și pe ei în elaborarea unor planuri, idei pentru întărirea mișcării sindicale”, a declarat Petru Chiriac.

Participanțele la eveniment au vorbit despre violența și hărțuirea bazată pe gen în lumea muncii și ratificarea convenției 190 a OIM, despre remunerare egală pentru muncă egală. De asemenea, au fost discutate mai multe probleme ce țin de îmbunătățirea condițiilor de muncă și de securitate la locul de muncă, apărarea drepturilor și intereselor angajaților, asigurarea protecției sociale echitabile, combaterea violenței față de femei, inclusiv la locul de muncă, sporirea calității serviciilor de sănătate prestate femeilor, înlăturarea discrepanțelor salariale, despre salarii decente.

Activitatea Comisiei de Femei este apreciată de conducerea CNSM, aceasta este o voce puternică auzită și de conducerea țării, de guvern, care țin cont de părerea Comisiei atunci când se caută soluții pentru problemele cu care se confruntă în general toate femeile din R. Moldova.

Natalia HADĂRCĂ

Strategie Națională

Să asigurăm o dezvoltare durabilă a tuturor regiunilor țării

Gvernul Republicii Moldova își propune să asigure dezvoltarea durabilă a tuturor regiunilor țării și să sporească, în mod constant, calitatea vieții oamenilor. În acest sens, Executivul a aprobat, pe 26 ianuarie, Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) pentru anii 2022-2028, a relatat Direcția comunicare și protocol a Guvernului.

Strategia este concentrată atât pe susținerea zonelor defavorizate, cât și pe creșterea competitivității între regiuni. SNDR se bazează pe coordonarea interministerială a acțiunilor Guvernului, direcționate pentru sprijinirea zonelor și a localităților țării.

Printre direcțiile prioritare ale strategiei se numără: creșterea competitivității și a ocupării forței de muncă a regiunilor; dezvoltarea social-economică echilibrată în toate zonele țării; implementarea eficientă a politicilor naționale de dezvoltare regională.

Strategia va fi implementată prin intermediul Programelor Operaționale Regionale pentru regiunile de dezvoltare Centru, Nord, Sud și UTA Găgăuzia, ce vor avea la bază ținte de dezvoltare specifice pentru fiecare regiune: creșterea Produsului Regional Brut; creșterea volumului investițiilor private în regiuni; creșterea numărului de întreprinderi în regiuni; creșterea ponderii producției industriale livrate la export în regiuni.

Programele Operaționale elaborate în regiuni vor conține Planuri concrete de acțiuni, precum și liste de proiecte, care vor fi implementate.

Pentru implementarea Strategiei vor fi utilizate resursele financiare planificate în Cadrul bugetar pe termen mediu și, indirect, mijloace financiare alocate de partenerii de dezvoltare, bugetele locale ale APL și alte resurse prevăzute de legislație.

Pentru prima perioadă de implementare a SNDR în Documentul unic de program pentru anii 2022-2024 sunt incluse proiecte cu un cost estimat la 1,5 mlrd. de lei.

Proiectul a fost elaborat și consultat public la nivel regional, pe platforma Consiliilor Regionale de Dezvoltare, cu participarea reprezentanților administrațiilor publice locale de nivelurile I și II, a sectorului privat, societății civile. Totodată, documentul a fost avizat de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, conform prevederilor Legii nr.438/2006.

Cor. VP

La mulți ani!

Stimate domnule vicepreședinte al CNSM,
Petru CHIRIAC,

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
Vă felicită călduros cu ocazia zilei de naștere.
Vă urăm multă sănătate, inspirație și realizări
pe tărâmul sindical, prosperitate și succese
în multiplele dumneavoastră activități!
Colegii își exprimă înalta apreciere și recunoștința
pentru munca asiduă pe care o desfășurați
de ani de zile în dezvoltarea mișcării sindicale
și în apărarea drepturilor angajaților.

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Opinii

Congresul IV al CNSM, evenimentul anului

Cel mai important eveniment din anul acesta va fi, fără îndoială, Congresul IV al CNSM, care urmează să aibă loc în iunie 2022. La acest for se vor da aprecieri evoluției mișcării sindicale, vor fi adoptate documente de bază privind strategia pentru următorii ani, vor fi discutate probleme actuale, stringente.

Am adresat liderilor sindicali ai federațiilor, precum și reprezentanților CNSM în teritoriu, următoarele întrebări:

- ?** Ce așteptări aveți de la Congresul IV al CNSM?
- Ce schimbări ați dori să se producă în viața sindicală și în promovarea drepturilor salariaților, în lupta pentru aceste drepturi?
- Cum credeți că ar trebui să fie relațiile sindicatelor cu guvernarea și pentru ce forme de cooperare pledați?

Ana CIMPOIEȘU, reprezentant al CNSM în raionul Hâncești:

„Poziția sindicatelor ar trebui să fie fermă – oamenii sunt averea cea mai de preț”

Aștept o schimbare în conducerea de vârf a Confederației Naționale a Sindicatelor din

Moldova, care ar aduce la cârma acestei structuri sociale importante lideri competenți, onesti, curajoși, cu verticalitate, potenți să mențină corabia CNSM pe linia de plutire.

Aș dori ca CNSM să-și schimbe metodele de activitate, trecând de la tactica împăciuitoare a „dialogului social” la activități concrete, imediate, cu bătaie lungă, inclusiv cu implicarea membrilor de sindicat în acțiuni stradale.

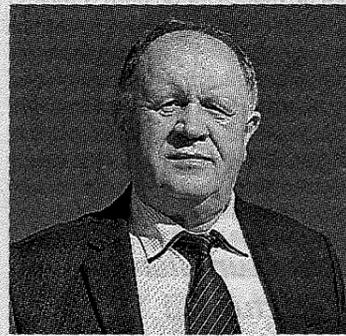
Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova ar trebui să fie un partener egal în raport

cu guvernarea și cu patronatele, de părerea căruia să se țină cont, fiindcă are în spate o armată de oameni ai muncii, care trebuie să fie protejați.

Guvernele vin și pleacă, iar poziția CNSM ar trebui să rămână fermă și unică – oamenii sunt averea cea mai de preț în țara noastră mică și ei încă mai au încredere în sindicate. Dar această încredere ar trebui consolidată prin poziția tranșantă a sindicatelor în problemele stringente cu care se confruntă întreaga societate.

Tudor SEMENIUC, reprezentantul CNSM în raionul Râșcani:

„Relațiile sindicatelor cu guvernarea ar trebui să fie de respect reciproc”

În Republica Moldova funcționează Întreprinderea de Stat Centrul de instruire în domeniul relațiilor de muncă (CIDRM), care organizează online seminare și cursuri de instruire și atestare a directorilor în domeniul protecției muncii, plata pentru 3-4 ore (1 zi) fiind de 600 lei/persoană și pentru 20 de ore (5 zile) – de 1100 lei/persoană. Pe parcursul anului 2021, în cele 80 de instituții de învățământ și președinților sindicatelor ramurale din raionul Râșcani au fost transmise 60 de link-uri pentru a avea acces și posibilitatea de a participa la astfel de seminare și cursuri cu tematici diferite, care țin, în principal, de protecția muncii, acordarea primului ajutor medical la locul de muncă, preluarea datelor cu caracter personal etc.

Din discuțiile cu unii directori (în instituțiile de învățământ din raionul Râșcani, toți sunt membri de sindicat) am constatat că mulți dintre ei nu își pot permite să participe la astfel de seminare și cursuri din cauza deficitului bugetar al instituției, dar sunt cazuri în care unii au plătit și din buzunarul lor. Propun ca Inspectoratul Muncii, în colaborare cu Institutul Muncii ale CNSM, să organizeze astfel de cursuri, seminare fără plată sau la o taxă simbolică (3-4 ore contra 50-100 de lei, 20 de ore contra 200-300 de lei), dar numai la prezentarea carnetului de membru de sindicat.

Drept rezultat, consider că sindicatele vor avea doar de câștigat: mai mulți angajați ai CNSM ar avea de lucru în timpul pandemiei; ar crește și numărul de membri de sindicat; directorii de instituții și întreprinderi, membri de sindicat, vor fi instruiți, ceea ce va contribui la micșorarea numărului de accidente; ar crește imaginea sindicatelor și multe altele.

De clauzele, precum și de rezultatele, succesele obținute de sindicate să beneficieze doar membrii de sindicat.

Relațiile sindicatelor cu guvernarea ar trebui să fie de respect reciproc, iar forma de coopera-

re să fie prin dialog, discuții de minim o dată pe lună, iar proiectele de decizii să fie discutate între specialiști cu experiență în domeniu.

La toate ședințele de Guvern să asiste doi reprezentanți ai CNSM, care să aibă dreptul de a expune punctul de vedere al sindicalistilor, iar orice hotărâre de Guvern să fie adoptată doar cu consimțământul sindicatului, astfel încât partidele politice nu vor putea învinui partidul/partidele de la guvernare că este doar decizia lor.

În general, consider că orice instituție, întreprindere de stat sau privată trebuie să aibă organizație sindicală. Sunt o mulțime de cazuri când directorul, președintele, conducătorul se consideră „buricul pământului”, angajează pe cine vrea, concediază pe cine nu-i place, iar bietul angajat, deși are dreptate, nu poate fi apărat de nimeni.

Lunar, în ultima zi de vineri a lunii, pe prima pagină a ziarului „Vocea poporului”, să fie inserate revendicările CNSM care vor fi negociate pe parcursul lunii următoare cu Guvernul. Și așa mai departe, revendicările vor fi repetate, completate cu altele, iar cele realizate vor fi eliminate din listă, cu unele mici comentarii privind realizarea lor.

Recapitulare

Sindicatul „Frontiera” și „Salvatorul”: retrospectiva activităților

Tradițional, la început de an, organizațiile membre din cadrul Federației Sindicatelor din Moldova „SINDLEX” fac bilanțul activităților desfășurate și examinează rezultatele obținute.

La data de 21 ianuarie curent, Asociația sindicală „Frontiera” și Asociația sindicală „Salvatorul”, organizații membre ale Federației „SINDLEX”, au desfășurat ședințe plenare ale Consiliilor asociațiilor sindicale, la care au participat președinții uniunilor sindicale și ai organizațiilor primare.

Conform ordinii de zi, membrii Consiliului au examinat informația președinților Asociațiilor sindicale cu privire la activitatea prezidiilor Consiliilor sindicale în anul 2021 și informația Comisiilor de cenzori cu privire la executarea bugetului sindical în anul de gestiune. A fost examinat și aprobat bugetul sindical pentru anul 2022, precum și componența prezidiului Consiliului sindicatului, relevă site-ul sindicat.md.

De asemenea, în ajunul Congresului Federației Sindicatelor din Moldova „SINDLEX”, care va avea loc în luna aprilie 2022, Asociațiile sindicale au ales delegați la Conferință și membri ai Consiliului General al Federației Sindicatelor din Moldova „SINDLEX”. Totodată, organizațiile membre nominalizate l-au înaintat pe Mihail Lașcu drept candidat la funcția de președinte al Federației „SINDLEX”.

Membrii Consiliului au constatat că în perioada analizată, când societatea se confruntă cu situația epidemiologică în sănătatea publică, mișcarea sindicală a devenit o structură eficientă în promovarea drepturilor sociale ale funcționarilor publici cu statut special.

Conducerea sindicatelor din Federația „SINDLEX” au mulțumit membrilor Consiliilor, conducătorilor organizațiilor sindicale pentru efortul depus în apărarea drepturilor social-economice ale funcționarilor publici cu statut special și în consolidarea mișcării sindicale.

Reuniune

Sindicaliștii din domeniul serviciilor publice și-au trasat prioritățile

Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice din Republica Moldova (SINDASP) a făcut un bilanț al activității în anul 2021 și a trasat prioritățile și obiectivele pentru anul curent, în cadrul unei ședințe a Consiliului Federației SINDASP.

Pe ordinea de zi a ședinței au fost incluse următoarele chestiuni: cu privire la organizarea tratamentului balneosanatorial al salariaților în anul 2021; cu privire la Programul de activitate al Federației pentru anul 2022; cu privire la executarea hotărârilor Consiliului și ale Comitetului Executiv în anul 2021; cu privire la aprobarea bugetului sindical al Federației SINDASP pentru anul 2022 și cu privire la Concepția financiară a Federației SINDASP.

În cadrul ședinței, președintele Federației SINDASP, Vlad Canțir, precum și participanții la reuniune, au efectuat o retrospectivă a activităților desfășurate pe parcursul anului trecut, au

remarcat punctele forte, dar au împărtășit și decepțiile pe marginea mai multor așteptări legate de îmbunătățirea condițiilor de muncă, remunerare și garanții sociale.

Ținând cont de realizările și nereușitele Federației în promovarea unui dialog social de calitate și de performanță, s-a constatat că pentru consolidarea și dezvoltarea instituțională este necesară mai multă responsabilitate în realizarea următoarelor priorități: edificarea și menținerea dialogului continuu, deschis și eficient între conducătorii instituțiilor și activul sindical; identificarea și valorificarea soluțiilor pentru rezolvarea problemelor majore ale membrilor de sindicat; revizuirea standardelor de activitate sindicală.

Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice reprezintă un centru sindical național-ramural care reunește 42 de asociații sindicale și 1101 organizații sindicale primare.

Cor. VP

Foto: Nicu Binzari

Dezbateri

Programul de ocupare a forței de muncă 2022-2026, supus discuțiilor publice

Problemele pieței muncii și prioritățile viitorului program de ocupare a forței de muncă 2022-2026 au fost supuse dezbaterilor publice în una din zilele trecute. Întrunirea, organizată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, s-a desfășurat în format online, iar la ea a participat grupul de lucru format din reprezentanți ai mai multor ministere, instituții de stat, ONG-uri.

La eveniment au participat și reprezentanți ai Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM). În discursurile lor, vorbitorii s-au axat pe piața muncii, tendințele economice și sociale, pe politicile macroeconomice și sectoriale, pe cele educaționale și de instruire, dar și pe politici și instituții ale pieței muncii.

Două crize economice înainte de izbucnirea Covid-19

Potrivit analizelor, înainte de izbucnirea Covid-19, alte două crize economice au marcat țara. Este vorba de criza din 2008, care a afectat creșterea producției (-6%), exporturile (-8%), consumul (-7%) și intrările de remitențe (-6,3 pp din PIB). Toate aceste pierderi au fost recuperate până în 2009. Totuși, rata șomajului, până în 2014, a rămas peste nivelul de dinainte de criză.

În 2015, recesiunea partenerilor comerciali, seceta și efectele fraudei bancare au provocat o scădere a creșterii, o datorie mai mare și o criză a creditelor. Și cea din urmă criză, legată de pandemia de Covid-19 și de secetă, au redus creșterea și investițiile (-2%), producția agricolă pierzând 7,2% din valoarea adăugată brută (VAB) de la un an la altul.

Cât privește rata sărăciei, potrivit analizei, în 2014 și 2020 aceasta a scăzut de la 29,5% la 26,8%. Grupurile expuse riscului de sărăcie includ femeile, persoanele în vârstă, cele slab calificate, gospodăriile cu mai mult de trei copii și perso-

nele care locuiesc în mediul rural. Totodată, sărăcia în zonele rurale este de trei ori mai mare decât în mediul urban. Cea mai înaltă rată a sărăciei este în sud - 40,4% în 2019, cea mai scăzută e în Chișinău - 4,4%. Sărăcia în rândul persoanelor slab calificate este de aproape trei ori mai mare decât a persoanelor cu studii medii, fiind în creștere. Sărăcia absolută a crescut în 2019, în special, în rândul pensionarilor (peste 9 pp), al lucrătorilor pe cont propriu (4 pp) și în rândul muncitorilor agricoli salariați (3,3 pp).

Migrația forței de muncă și ocuparea

Referindu-se la migrația populației, potrivit analizei prezentate în cadrul evenimentului, până în 2019, numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc în străinătate reprezenta 17,6% din totalul populației și majoritatea erau în grupul de vârstă 20-64 de ani (aproximativ 56,5 la sută din total). Principalele țări de destinație sunt Federația Rusă (32,9% din numărul total de emigranți moldoveni), România (19,4%) și Ucraina (14,6% din total). În 2020, aproximativ 53 de mii de migranți s-au întors acasă, în mare parte reprezentând 93% din migranții reînțorși din Federația Rusă și din România.

O altă problemă pe piața muncii semnalată de grupul de lucru este ocuparea forței de muncă. Autorii analizei au relevat că există o relație pozitivă cu nivelul de educație obținut: cu cât nivelul de studii este mai înalt, cu atât rata de ocupare a forței de muncă este mai ridicată, mai ales în rândul femeilor (femeile cu studii superioare au de aproape trei ori mai multe șanse de a fi angajate decât cele slab calificate).

„Muncitorii sunt concentrați în mare parte în agricultură (21%) și administrare publică, educație și asistență socială (23%). Femeile au șanse de două ori mai mari decât bărbații să lucreze în sectorul administrației publice, al educației și asistenței sociale, rata fiind de 34,2% și, respectiv, 13%. Tinerii muncitori cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani sunt în principal angajați în sectoarele comerț, hoteluri și restaurante (29,6% din

total), industrie (18,4%) și agricultură (17,5%)”, se mai menționează în analiză.

În ultimii ani, s-a schimbat și structura ocupării forței de muncă. Ponderea salariaților în totalul ocupării a scăzut în perioada 2014-2018, de la 63,7% la 59,6%, în timp ce ponderea lucrătorilor pe cont propriu a crescut progresiv - 35% în 2018. În 2020, angajații reprezentau 78%, în timp ce ponderea lucrătorilor pe cont propriu a fost de 17,2%, cu locuri de muncă vulnerabile la nivel de 21,3%.

Diferențele salariale, problemă restantă

Un alt aspect remarcat a fost și diferența de remunerare între femei și bărbați. Potrivit analizelor, aceasta ar fi de aproximativ 13,7%. Femeile câștigă mult mai puțin decât bărbații în IT și comunicații, precum și în finanțe (cu 38% și 44%), în comerț (17%), și în sectorul de sănătate și asistență socială (23%), unde ponderea de angajare a femeilor este mai mare.

„Sectoarele economice care în 2020 reprezentau aproape 70% din totalul angajărilor (agricultură, industrie, comerț, transport și servicii de ospitalitate) au plătit mai puțin decât salariul mediu. În 2020, aproximativ 24,8% din numărul total al muncitorilor au câștigat salarii sub 60% din salariul mediu național. 13% din numărul total de ore de muncă în R. Moldova au fost pierdute în 2020 (mai mult decât media UE, de 8%). Totalitatea de ore de muncă pierdute în R. Moldova în perioada de Covid-19 reprezintă echivalentul a 130 de mii de locuri de muncă cu normă întreagă”, mai releva autorii analizei prezentate.

În cadrul discuțiilor, analizând problemele care au fost semnalate până acum, statisticile prezentate, participanții au venit cu mai multe recomandări de îmbunătățire a Programului de ocupare a forței de muncă pentru anii 2022-2026. Toate acestea urmează a fi sistematizate și inserate în document. Ulterior, va mai avea loc o rundă de discuții, de definitivare a acestui program, până ca acesta să fie aprobat.

Galina MUNTEANU

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Înlocuirea salariaților temporar absenți

Care sunt prevederile legislației și modalitatea pentru înlocuirea salariaților temporar absenți, inclusiv în perioada instituirii stării de urgență?

Valentina Coroi, Căușeni

Legislația muncii prevede mai multe modalități pentru înlocuirea salariaților temporar absenți în cadrul unității, inclusiv în perioada instituirii stării de urgență.

Astfel, potrivit art. 55 alin.(1) lit. a) din Codul muncii (CM), pentru perioada îndeplinirii obligațiilor de muncă ale salariatului al cărui contract individual de muncă este suspendat conform art. 76-78 din CM (cu excepția cazurilor de aflare a acestuia în grevă) sau pentru perioada în care el se află în unul din concediile prevăzute la art.112, 120, 123, 124, 126, 178, 299 și 300 din CM, ori pentru perioada în care acesta absentează din alte motive, poate fi încheiat un contract individual de muncă pe durată determinată cu o altă persoană, din afara unității, conform art.54 alin.(2) din CM (în limita de până la cinci ani).

Cu acordul scris al părților, în baza ordinului emis de către angajator, salariatul, potrivit art.74, alin. (2) prim) din CM, poate fi transferat temporar la o altă muncă din cadrul aceleiași unități, pe o perioadă de până la o lună, cu posibilitatea prelungirii acestui termen până la un an. În acest caz angajatorul va păstra funcția salariatului deținută până la transfer, iar părțile vor opera modificările necesare în contractual individual de muncă conform art. 68 din CM, în temeiul ordinului emis de angajator, care se aduce la cunoștința salariatului, sub semnătură sau prin altă modalitate care permite confirmarea recepționării/inștiințării, în termen de trei zile lucrătoare.

În contextul întrebării adresate, pot fi aduse drept exemplu și prevederile art. 156 din CM, care are drept obiectiv retribuirea muncii în caz de cumulare a profesiilor (funcțiilor) și de îndeplinire a obligațiilor de muncă ale salariaților temporar absenți.

Și anume, salariaților care, în afară de munca lor de bază, stipulată în contractual individual de muncă, îndeplinesc, la aceeași unitate, o muncă suplimentară într-o altă profesie (funcție) sau obligațiile de muncă ale unui salariat temporar absent, fără a fi scutiți de munca lor de bază (în limitele duratei normale a timpului de muncă stabilite de prezentul cod), li se plătește un spor pentru cumularea de profesii (funcții) sau pentru îndeplinirea obligațiilor de muncă ale salariatului temporar absent.

”Plata sporului pentru cumularea de profesii se efectuează fără restricții

Cuantumul sporurilor pentru cumularea de profesii (funcții) se stabilește de părțile contractului individual de muncă, dar nu poate fi mai mic decât 50 la sută din salariul tarifar (salariul funcției) al profesiei (funcției) cumulate. Plata sporului pentru cumularea de profesii (funcții) se efectuează fără restricții, în limitele mijloacelor destinate retribuirii muncii.

Important de menționat că mărimea concretă a sporului pentru îndeplinirea obligațiilor de muncă ale salariatului temporar absent se stabilește în funcție de volumul real de lucrări executate, dar nu poate depăși 100 la sută din salariul tarifar sau de funcție al salariatului absent. În cazul în care obligațiile salariatului temporar absent sunt îndeplinite de mai mulți salariați, cuantumul sporului se stabilește proporțional cu volumul lucrărilor executate de fiecare dintre ei, în limitele salariului tarifar sau de funcție al salariatului absent.

Alte reglementări legale care pot fi aplicate pentru înlocuirea salariaților temporar absenți le constituie art.267 și 271 CM care permit munca prin cumul și care reprezintă îndeplinirea de către salariat, pe lângă munca de bază, a unei alte munci, permanente sau temporare, în afara orelor de program, în temeiul unui contract individual de muncă distinct.

Munca prin cumul poate fi prestată atât în cadrul aceleiași unități, cât și în alte unități.

Previziuni

Perspectivile pentru sănătatea publică în 2022 nu sunt deloc îmbucurătoare

Reformele esențiale bat pasul pe loc în sistemul de sănătate publică. „Estimăm că în 2022 problemele sistemice se vor accentua, iar efectele lor vor deveni și mai presante”. Este una din concluziile publicației „Predicții 2022”, care conține mai multe tendințe și perspective ale anului în curs, realizat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”.

Rodica Gramma, expert în politici de sănătate la IDIS „Viitorul”, autoarea capitolului „Perspective pentru sănătatea publică”, menționează că cei mai mulți pacienți (cei mai defavorizați fiind oamenii care locuiesc la sate) rămân a avea acces limitat la serviciile medicale de calitate și în timp util.

Unul din motive este emigrarea continuă a lucrătorilor medicali. Această problemă a fost pusă în discuție de nenumărate ori de către Federația Sindicală „Sănătatea”, care cere guvernării salarii decente pentru lucrătorii medicali, condiții de muncă optime, susținerea tinerilor pentru a rămâne să profeseze acasă, dar să nu plece peste hotare unde li se creează condiții mult mai bune, incomparabile cu ceea ce este în Republica Moldova.

Doar în ultimii cinci ani, sistemul de sănătate publică a pierdut 645 de medici și 2298 de angajați din cadrul personalului medical mediu.

Foto: Nicu Binzari

„Abandonarea specialităților medicale în favoarea altor munci, dar și emigrarea lucrătorilor medicali în alte țări au lăsat mai multe instituții medicale fără cadre competente, mai ales în afara capitalei. Pentru mulți pacienți de la sate, din cauza lipsei de cadre medicale la nivel local, asistența medicală urgentă va rămâne singura formă de contact cu personalul medical”, menționează Rodica Gramma.

Vulnerabilitatea economică va afecta și mai mult, în 2022, sănătatea populației. „Pandemia va conține în timp, dar revenirea la situația de până la ea este una imposibilă. Acum este momentul oportun de a crea sisteme de sănătate rezistente în în-

treaga lume. Investițiile în medicină și în personalul medical sunt singura modalitate de a preveni viitoarele crize de sănătate la nivel global. Tot ce trebuie să învățăm în urma acestei pandemii este că investițiile făcute acum în sănătate vor salva vieți în viitor”, susține Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „SĂNĂTATEA”.

Iar Omicron, un nou val al pandemiei, crește gradul de surmenare a sistemului de sănătate. „Estimăm că în anul 2022 se va menține riscul epuizării psiho-emoționale a lucrătorilor medicali din sistem, va continua să fie scăzut accesul la serviciile medicale pentru pacienții cu alte maladii decât cei cu infecția Sars-Cov-2 și vor fi necesare

re resurse financiare suplimentare pentru a face față necesităților unei presiuni în spitale”, menționează experta IDIS.

Din păcate, toți mai mult lucrătorii medicali suferă de sindromul arderii profesionale. Analizii, în studiul lor, afirmă, de fapt, ceea ce au menționat anterior sindicatele, care au atras atenția guvernării că lucrătorii medicali lucrează până la epuizare, se îmbolnăvesc atât fizic, cât și psihologic, din cauza efortului prea mare pe care îl depun în activitate.

„Este momentul oportun de a crea sisteme de sănătate rezistente în întreaga lume

„În concluzie, putem constata că sănătatea populației este puternic amenințată de disfuncțiile actualului sistem de sănătate. Sunt necesare acțiuni urgente pentru cartografierea problemelor teritoriale și sistemice și reformarea serviciilor, dar și a resurselor alocate sănătății publice. Inclusiv este importantă asumarea unor acțiuni coerente pentru asigurarea accesului populației la asistența medicală necesară, în timp util și conform necesităților fiecărui pacient”, a concluzionat Rodica Gramma, expert în politici de sănătate la IDIS „Viitorul”.

Natalia HADĂRCA

Studiu

Lupta cu corupția din Republica Moldova - un pas înainte în clasamentul mondial

Republica Moldova a urcat 10 poziții în clasamentul Indicii de Percepție a Corupției (IPC), în anul 2021. Țara noastră a ajuns pe locul 105 din 180 de țări incluse în studiu. La același nivel se află și țări precum Ecuador, Coasta de Fildeș, Panama, Peru și Albania.

Cel puțin asta arată datele unui studiu realizat de Transparency International. Dacă e să comparăm cu anul 2020, observăm că Republica Moldova a reușit să urce cu 10 poziții, iar asta înseamnă că situația s-a îmbunătățit puțin. În anul 2020, aceasta a fost clasată pe locul 115.

Judecătorii, în topul corupției cetățenilor

Între timp, moldovenii spun că mai este mult de lucru până la un rezultat bun. Unii dintre cei intervievați de noi au recunoscut că s-au confruntat cu situații de corupție. „Foarte multă corupție avem. Cei mai corupți cred că sunt judecătorii, deci primii. Apoi,

procurorii. Bani se plătește și la medici”, ne spune o chișinăuiancă.

„Această corupție este ca un cancer care recidivează, ca o caracatiță cu multe tentacule și se întâlnește în toate domeniile. Credem că vom ajunge și la ziua când nu o să o mai avem în țară, dar pentru aceasta avem de muncit mult”, adaugă o altă chișinăuiancă.

Potrivit Transparency International, în urma alegerilor parlamentare din iulie 2021, Republica Moldova s-a debarasat de eticheta de stat capturat.

„Partidul politic proeuropean care a promis să combată cu vehemență corupția a obținut majoritatea în Parlament. Președintele proeuropean și Guvernul Republicii Moldova (atât președintele, cât și premierul, fiind femei) au suscitât optimismul în rândul populației și speranțele că participanții la schema de spălare a banilor în valoare de 22 de miliarde de dolari și la fraudă bancară de un miliard de dolari vor fi deferiți justiției, iar banii – recuperați. Guvernul a venit cu o serie de inițiative legislative ce țin de reformarea

organelor anticorupție și a sectorului justiției din Republica Moldova, care trebuie încă dezbătute cu atenție cu societatea și cu experții. Pentru a menține imaginea pozitivă și încrederea publicului, guvernării vor trebui să demonstreze capacitatea de a depolitiza organele anticorupție și de a reforma cu adevărat sistemul de justiție din țară”, se menționează în studiu.

Vecinii clasamentului

Datele studiului mai arată că printre vecinii de clasament, cu același punctaj, se află țări precum Ecuador, Coasta de Fildeș, Panama, Peru și Albania. Potrivit Transparency International, situația s-a schimbat spre bine, după alegerile parlamentare anticipate din iulie anul trecut, atunci când, pentru prima dată, un partid de dreapta a câștigat majoritatea în Legislativ. Indicele de Percepție a Corupției reflectă nivelul percepției corupției din sectorul public și este calculat la o scară de la 0 până la 100,

Foto: Nicu Binzari

unde „0” semnifică corupție totală, iar „100” – lipsă totală de corupție.

Clasamentul realizat de Transparency International cuprinde 180 de țări și teritorii, indicele fiind calculat în baza a 13 studii ale unor organizații notorii. Cercetările atestă că, în 2021, nivelul corupției a rămas constant, la nivel mondial, 86% dintre țări realizând progrese mici sau deloc, în ultimii 10 ani. Între timp, 27 de țări au atins minime istorice.

Media globală a IPC rămâne neschimbată – 43 de puncte pentru al zecelea an consecutiv, iar 2/3 din țările incluse în clasament au un punctaj al IPC sub 50 de puncte.

În topul clasamentului sunt Danemarca, Finlanda și Noua Zeelandă, toate fiind, de asemenea, clasate printre primele 10 țări ale lumii la capitolul libertăților civile în baza cărora se stabilește Indicele Democrației.

Galina MUNTEANU

Economistul

Problema vieții: ajutorul social și cel pentru sezonul rece

Cine beneficiază de ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului și care sunt condițiile de acordare a acestor ajutoare? La care instituție aș putea să mă adresez?

Stela Injievski, Chișinău

Ana MOLDOVANU, consultant superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

În conformitate cu prevederile Legii cu privire la ajutorul social, nr. 133/2008 și ale Hotărârii Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, de dreptul la ajutor social și/sau la ajutor pentru perioada rece a anului beneficiază familiile defavorizate în cazul în care toți membrii adulți ai acestora se încadrează în cel puțin una dintre următoarele situații:

- au atins vârsta necesară pentru stabilirea pensiei conform legislației;
- sunt persoane încadrate în diferite grade de dizabilitate;
- sunt șomeri înregistrați la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă;
- se află în perioada dintre săptămâna a 30-a de sarcină și săptămâna a 12-a după naștere, în cazul în care copilul se naște mort sau moare în perioada concediului postnatal, ori îngrijește un copil până la vârsta de trei ani;
- îngrijesc un membru/membri ai familiei care necesită îngrijire din partea unei persoane, conform concluziei consiliului medical consultativ al instituției medico-sanitare publice;
- realizează venituri provenite din salarizare, cu timp integral sau parțial, din activitatea de antreprenariat sau din activități legate de folosirea terenurilor agricole din extravilanul localităților.

În sensul prevederilor legislative, ajutorul social este o plată lunară în bani acordată familiei defavorizate.

Familie defavorizată este familia care are un venit global mediu lunar mai mic decât venitul lunar minim garantat și care a acumulat, la indicatorii de bunăstare, un punctaj mai mic sau egal cu cel stabilit pentru evaluarea bunăstării familiei.

Venitul lunar minim garantat al familiei este nivelul minim calculat al venitului lunar garantat de stat unei familii. De la 1 octombrie 2021, nivelul venitului lunar minim garantat constituie **1196 de lei**.

Venitul lunar minim garantat al familiei reprezintă suma cuantumurilor veniturilor lunare minime

garantate stabilite pentru fiecare membru al acesteia.

Cuquantumul venitului lunar minim pentru fiecare membru al familiei se stabilește după cum urmează:

100% din venitul lunar minim garantat pentru solicitant;

70% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare alt membru adult al familiei;

75% din venitul lunar minim garantat pentru fiecare copil;

plus **30%** din venitul lunar minim garantat pentru fiecare adult încadrat într-un grad de dizabilitate;

plus **50%** din venitul lunar minim garantat pentru fiecare copil cu dizabilități;

plus **10%** din venitul lunar minim garantat dacă persoana încadrată într-un grad de dizabilitate este unicul adult din familie.

Venitul global mediu lunar al familiei (denumit în continuare venit global al familiei) reprezintă media lunară a sumei mijloacelor obținute de familie.

La stabilirea venitului global al familiei se iau în considerare veniturile obținute în formă bănească din munca retribuită, din toate tipurile de activitate antreprenorială, prestațiile de asigurări și asistență socială, veniturile realizate din folosirea terenurilor agricole și a loturilor de pământ, precum și alte tipuri de venituri, inclusiv cele din proprietate.

La evaluarea bunăstării familiei în vederea stabilirii ajutorului social și/sau a ajutorului pentru perioada rece a anului se iau în considerare componența familiei și bunurile mobile și imobile pe care le are în proprietate/folosință familia, utilizând un set de caracteristici care identifică bunăstarea, exprimată prin punctaj. Prin însumarea punctajului indicatorilor se obține scorul total al bunăstării familiei.

Începând cu 1 ianuarie 2022, a fost majorat pragul eligibilității la calcularea scorului punctajului indicatorilor de bunăstare (proxy) de la 91,28 la 94,10 pentru stabi-

lirea dreptului la ajutor social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului.

Cuquantumul ajutorului social se stabilește ca diferență dintre venitul lunar minim garantat al familiei și venitul global al familiei. Dreptul la ajutorul social se stabilește pentru o perioadă ce nu va depăși doi ani și este revizuit la intervenirea oricărei schimbări care pot influența cuantumul ajutorului social stabilit.

Ajutorul pentru perioada rece a anului (APRA) este o plată lunară fixă, în bani, acordată familiei defavorizate pentru lunile ianuarie-martie și noiembrie-decembrie. Cuantumul ajutorului pentru perioada rece a anului constituie 500 de lei. Prin derogare, în baza Hotărârii Guvernului nr. 332/2021, în perioada 1 noiembrie 2021 – 31 martie 2022, cuantumul ajutorului pentru perioada rece a anului constituie 700 de lei.

Ajutorul pentru perioada rece se stabilește familiilor defavorizate beneficiare de ajutor social, care au un venit global mediu lunar mai mare decât venitul lunar minim garantat conform legislației și mai mic decât nivelul venitului lunar minim garantat, majorat de 2,2 ori. Prin derogare de la prevederile Legii nr.133/2008, Legea nr. 190/2021 a stabilit că, în perioada 1 noiembrie 2021 – 31 martie 2022, ajutorul pentru perioada rece a anului se acordă familiilor solicitante de ajutor social care au un venit global mediu lunar mai mare decât venitul lunar minim garantat conform legislației și mai mic decât nivelul venitului lunar minim garantat majorat de 2,6 ori. (1196 x 2,6 = **3109,6 lei**).

Cererile pentru acordarea APRA pot fi depuse în orice perioadă a anului și nu este necesar de așteptat începutul lunii noiembrie, deoarece, în cazul acordării dreptului, valabilitatea acesteia este de 12 luni. Un alt aspect important este că cererea trebuie depusă până în luna noiembrie, altfel plățile se efectuează doar pentru lunile ulterioare depunerii acesteia. De exemplu, dacă cererea se depune în luna ianuarie, dreptul va fi acordat din luna depunerii cererii, iar pentru lunile anterioare plățile nu se efectuează.

Foto: Nicu Bînzari

Avocatul

Cererea de chemare în judecată

Am scris o cerere de chemare în judecată, dar la cancelaria judecătorească mi s-a spus că nu este formulată corect și nu va fi acceptată spre examinare, trebuie să o întocmesc în modul stabilit de lege. Cum se scrie o astfel de cerere, ce trebuie să conțină și cum se procedează dacă nu este formulată corect?

Vasile D., or. Glodeni

(Continuare din nr. 2-3)

Cererea de chemare în judecată introdusă în instanță se repartizează, în termen de 24 de ore, judecătorului sau, după caz, completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

Judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege. Printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, judecătorul acceptă cererea de chemare în judecată în decurs de cinci zile de la repartizare.

Dacă cererea de chemare în judecată nu întrunește exigențele prevăzute de lege, judecătorul emite, în cel mult cinci zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicând persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare și acordându-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

Dacă persoana care a depus cererea îndeplinește în termen toate cerințele enumerate în încheierea judecătorească, cererea se consideră depusă la data prezentării inițiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă și, împreună cu actele anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs.

Instanța de judecată poate refuza să primească cererea de chemare în judecată sau să o restituie.

Judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă: cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă; există o hotărâre judecătorească irevocabilă cu privire la un litigiu între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri sau o încheiere judecătorească prin care se admite încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau că între părți s-a încheiat o tranzacție; reclamantul și-a retras acțiunea civilă la faza judecării cauzei în procesul penal, dacă retragerea a fost acceptată de instanță; aceasta este depusă de un organ, organizație sau o persoană în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unei alte persoane fără împuterniciri; există o hotărâre arbitrală, obligatorie pentru părți, cu privire la litigiul dintre

Liubomir DUDULICA, avocatmd@gmail.com

aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri; reclamantului și/sau părții îi lipsește capacitatea de folosință.

În decursul a cinci zile de la data repartizării cererii de chemare în judecată, judecătorul dispune, printr-o încheiere motivată, refuzul de primire a cererii și remite reclamantului încheierea și cererea cu toate documentele anexate.

Refuzul judecătorească de a primi cererea de chemare în judecată exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri.

În decurs de cinci zile, prin încheiere, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă: reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară; instanța nu este competentă să judece cauza; cererea a fost depusă de o persoană care, în cauza civilă respectivă, nu are capacitate de exercițiu al drepturilor procedurale civile; soțul a înaintat acțiunea de desfacere a căsătoriei fără consimțământul soției, în timpul sarcinii sau în primul an de la nașterea copilului; cererea nu este semnată ori este semnată de o persoană neîmputernicită de a o semna ori este semnată fără a se indica funcția semnatarului; cererea a fost depusă în numele persoanei interesate de către o persoană neîmputernicită de a porni și a susține procesul; la aceeași instanță sau la o alta, se află în judecată un litigiu între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri; reclamantul își retrage cererea înainte de emiterea încheierii privind intentarea procesului; la depunerea cererii în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

Restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.

Foto: Nicu Bînzari

Indemnizații

Părinții care vor sta acasă cu copiii vor primi câte 150 de lei pe zi

Începând cu ziua de luni, 24 ianuarie curent, toate școlile din Republica Moldova au trecut la învățământul online. În context, salariații care au copii cu vârstă de până la 12 ani și copii cu dizabilități pot beneficia, în această perioadă, de zile libere și de până la 150 de lei pe zi din bugetul de stat. Anunțul a fost făcut de ministrul Muncii și Protecției Sociale, Marcel Spatar, într-o conferință de presă.

„CNAS va transfera angajaților compensația pentru zilele libere egală cu 50% din câștigul de bază, până la plafonul de 150 de lei pe zi, ceea ce înseamnă un echivalent de 4050 de lei lunar, valoare maximă a acestei indemnizații. Dar angajatorul poate suplini indemnizația din surse proprii, dacă consideră necesar”, a spus Marcel Spatar.

În acest scop, angajatorii completează lunar cererea automatizată IZL 21 pe portalul declarație-electronică.fisc.md, iar sumele bănești sunt transferate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, direct în contul angajatului.

Perioadă dificilă și pentru angajatori

Nici pentru angajatori nu este o decizie ușor de pus în aplicare. Mariana Rusu, care are în subordine o clinică pediatrică, spune că înțelege foarte bine situația pandemică în care ne aflăm și, deși nu va fi simplu, va încerca să le vină în ajutor angajaților.

„Cu siguranță, vor fi solicitări. Deja o să apreciem după caz. O să facem un grafic, pentru că avem și medici pediatri de care au foarte mare nevoie copiii în prezent și fără ajutorul lor aceștia nu ar putea beneficia de asistență medicală. Dar în privința celorlalți

angajați, care o să poată să lucreze de la distanță, cu siguranță o să acceptăm această variantă”, ne-a spus Mariana Rusu.

Și profesorii care au copii în clasele primare vor ține orele de acasă, pentru a-i supraveghea pe cei mici. Între timp, ceilalți vor desfășura orele online din sala de clasă.

„Profesorii care au copii mai mici de clasa a patra au voie, conform prevederilor din ordin, să desfășoare lecțiile de acasă”, menționează Liliana Panfilov, director adjunct al Liceului „Principesa Natalia Dadiani”.

De asemenea, de acasă își pot desfășura orele și profesorii cu vârstă mai înaintată.

Regim de activitate redus

În caz de reducere a activității economice, angajatorul poate solicita, cu acordul salariaților, un regim redus, prin depunerea unei cereri (RAR21) pe portalul guvernamental declarație-electronică.fisc.md. Conform noilor prevederi introduse în Codul muncii, durata timpului de muncă poate fi redusă cu cel mult 50%, cu acordul scris al salariaților vizați, până la trei luni consecutive și maxim cinci luni pe an. Regimul de activitate redusă este instituit prin validare de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, care, la solicitarea angajatorilor, prin depunerea cererii automatizate ARR21, le transferă ajutorul pentru salariații cu regim de activitate redusă, în proporție de 50% din valoarea timpului nelucrat, iar restul de minim 50% din timpul de lucru este plătit de angajator.

Un alt mecanism pentru diminuarea impactului negativ al pandemiei de Covid-19 asupra pieței muncii, care urmează să fie utilizat în caz de necesitate, îl reprezintă șomajul tehnic și, respectiv, acordarea unei indemnizații din bugetul de stat angajaților pe pe-

rioadă șomajului tehnic, egală cu 50% din salariul de bază, până la plafonul de 150 lei/zi și care poate fi suplinită din resursele proprii ale angajatorului. Pentru a beneficia de indemnizație, angajatorul va depune lunar o cerere automatizată IST 21 pe portalul declarație-electronică.fisc.md, iar în baza acestei cereri, Casa Națională de Asigurări Sociale va transfera sumele bănești direct angajaților.

Zile libere pentru persoanele care se vaccinează

Potrivit ministrului Marcel Spatar, persoanele care decid să se vaccineze vor putea beneficia de două zile libere plătite din bugetul de stat. Costul integral pentru plata salariilor este transferat ulterior angajatorilor, de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru cele două zile libere acordate (inclusiv asigurările sociale), până la plafonul de 558 de lei/zi.

„Pentru a beneficia de aceste compensații, angajatorii trebuie să completeze lunar o cerere automatizată, disponibilă pe portalul declarație-electronică.fisc.md și Serviciul Fiscal transferă angajatorilor costul integral, inclusiv asigurările sociale ale zilelor libere acordate salariaților pentru vaccinare până la plafonul de 558 de lei pe zi, echivalent cu un salariu de 12150 de lei brut pentru o lună, cum este, de exemplu, luna ianuarie, care are 27 de zile lucrătoare. Această sumă este mai mare decât salariul mediu pe economie și marea majoritate a angajaților se vor încadra în acest mecanism. Pentru a beneficia de aceste zile libere, salariații trebuie să depună o cerere la angajator și să prezinte certificatul de vaccinare”, menționează Marcel Spatar.

R. Moldova a intrat în stare de urgență în sănătate publică joi, 20 ianuarie, din cauza creșterii numărului cazurilor zilnice de infecție cu Covid-19.

Inovație

Stagiu de cotizare în baza contractului individual

Persoanele care nu sunt angajate în câmpul muncii, dar vor să obțină stagiul de cotizare, pot încheia în acest sens un contract individual cu Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS).

Cuantumul contribuției de asigurări sociale de stat pentru persoanele care încheie contract individual se stabilește anual prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat. Astfel, potrivit prevederilor art. 3 alin. (4) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2022, persoanele pot fi asigurate pe bază de contract individual, plătiind contribuții de asigurări sociale de stat în valoare de 12.838 de lei pentru anul 2022, dar nu mai puțin de 1/12 din suma respectivă lunar, adică 272,50 lei pentru o lună.

soanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care lucrează terenul în mod individual, se pot asigura pe bază de contract individual plătiind contribuții de 3270 de lei pentru anul 2022, dar nu mai puțin de 1/12 din suma respectivă lunar, adică 272,50 lei pentru o lună.

Totodată, există posibilitatea asigurării retroactive pentru persoanele fizice cu începere din anul 1999, iar pentru persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care lucrează terenul în mod individual - cu începere din anul 2009, plătiind pentru fiecare an contribuția de asigurări sociale de stat în mărimea prevăzută pentru anul în care este încheiat contractul. Contractul individual este încheiat prin intermediul caselor teritoriale din raza domiciliului.

Foto: Nicu Bînzari

Cod roșu

Tot mai mulți elevi infectați cu Covid-19

Gele mai multe cazuri de infectări cu coronavirus sunt înregistrate în rândul elevilor. Ministerul Educației și Cercetării informează că, în perioada 17-21 ianuarie, în învățământul primar, gimnazial și liceal au fost înregistrate 1565 de cazuri noi de îmbolnăviri cu Covid-19.

navirus. Dintre acestea, 64 de cazuri în rândul copiilor, 98 în rândul profesorilor și 84 în rândul personalului lucrător.

În învățământul profesional tehnic au fost confirmate 160 de cazuri, 94 în rândul elevilor, 46 în rândul cadrelor didactice și 20 în rândul lucrătorilor.

Totodată, autoritățile din domeniul educației anunță că 14 instituții din domeniul învățământului preșcolar și 112 grupe au fost plasate în carantină.

Din învățământul primar, gimnazial și liceal, 13 instituții și 1048 de clase au fost plasate în autoizolare, iar în învățământul profesional tehnic nici o instituție, doar 15 grupe de elevi.

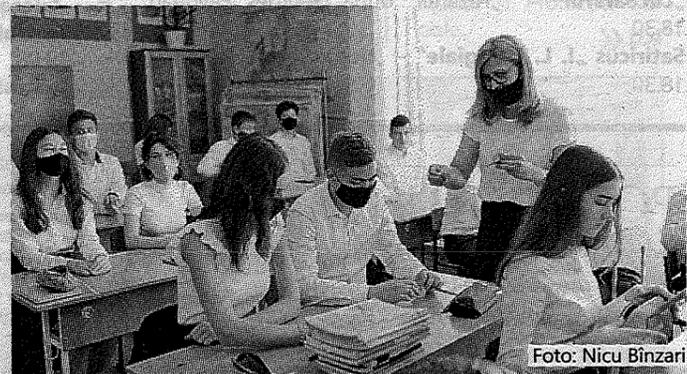

Foto: Nicu Bînzari

Evenimente culturale

Eugen Doga, Cetățean de Onoare al orașului Târgu Neamț

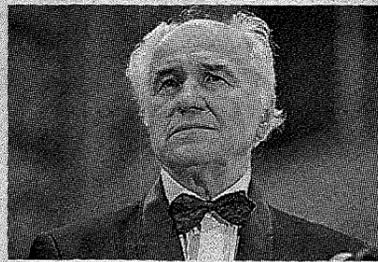
Maestrului Eugen Doga i-a fost conferit Titlul onorific de „Cetățean de Onoare al orașului Târgu Neamț”, România. Brevetul i-a fost înmănat în cadrul spectacolului „Eminescu, Om, Geniu și Poet Divin”, susținut, recent, la Casa Culturală „Ion Creangă” din Târgu Neamț, cu ocazia Zilei Culturii Naționale, scrie trm.md

Titlul i-a fost acordat compozitorului, pianistului și dirijorului Eugen Doga

„în semn de recunoștință pentru întreaga sa activitate, pentru o viață dedicată muzicii, pentru capodoperele de geniu și complexa personalitate”.

Eugen Doga este cetățean de onoare al mai multor localități din Republica Moldova și România, între care al municipiilor București, Vaslui, Botoșani și Iași.

Deținătorul titlurilor de Maestru în Artă, Artist al Poporului și Om al Mileniului, Eugen Doga a adunat pe parcursul vieții numeroase distincții și premii

naționale și internaționale, fiind înscris în lista celor 200 de personalități ale lumii.

Victor Teleucă, un heraclitean transmodern

Scriitorul și filozoful Victor Teleucă, laureat al Premiului de Stat, deținător al „Ordinului Republicii”, al titlului onorific „Maestru în Artă”, al medaliei „Mihai Eminescu” și al Premiului Uniunii Scriitorilor din Moldova ar fi împlinit, pe 19 ianuarie, 90 de ani.

Victor Teleucă s-a născut în 1932, în satul Cepeleuți, județul Hotin, în prezent raionul Ocnița. A fost redactorșef la ziarul „Cultura” și „Literatura și arta”. Debutează cu poemul „Răscruce” în 1958, pentru ca apoi, pe parcursul vieții, să publice numeroase volume, precum „La ruptul apelor”, „Nelinești”, „Din patru vânturi”, „Imblânzirea focului”, „Încercarea de a nu muri”, „Piramida Singurătății”, „Momentul inimii” ș. a. În 2002, după o îndelungată tăcere,

îi apare - în opinia criticului literar Theodor Codreanu - „poate cea mai importantă carte a sa”, „Ninge la o margine de existență”, iar la începutul lui 2003, deja după moartea scriitorului, a văzut lumina tiparului poemul dramatic „Decebal”, libret pentru opera

cu același titlu a compozitorului Teodor Zgureanu. În 2010, la Chișinău apare volumul „Victor Teleucă - un heraclitean transmodern”. Academicianul Mihai Cimpoi, care prefațează lucrările sus-numite, le consideră „cântecul de lebedă” al lui Victor Teleucă.

Expoziție mai puțin obișnuită

„Specii pe cale de dispariție: Pleoară pentru cartea Roșie a Arhitecturii moderniste” este genericul unei expoziții mai puțin obișnuite inaugurate la Muzeul Național de Artă al Moldovei. Autorul proiectului este artistul vizual Ștefan Rusu, mult mai cunoscut în străinătate decât acasă.

Clădirile în stilul arhitecturii moderne din expoziție au alături plante pe

cale de dispariție din Cartea Roșie. Este încercarea autorului de a aborda patrimoniul arhitectural și de a compara lucruri foarte diferite, la prima vedere.

„Comparația este între fragilitatea plantelor și statutul lor de plantă rară, planta pe cale de dispariție. Iar clădirile care sunt făcute solid, din beton, iată că ele devin mai fragile și mai expuse degradării decât plantele”, a menționat Ștefan Rusu, la deschiderea expoziției.

La temelia expoziției sunt cercetă-

rile, documentarea de mai mulți ani a lui Ștefan Rusu în Kirgizstan, Tadjikistan, dar și în Republica Moldova. De menționat că vizitatorii expoziției mai pot urmări documentarul „Întoarcere din viitor” și eseuul video „Frunze”, realizat în perioada mai multor călătorii de cercetare în Tadjikistan și Kirgizstan, între 2013-2019.

Expoziția poate fi vizitată până la 20 februarie a. c.

Cor. VP

Afiș cultural

TEATRU

28 ianuarie
„Mihai Eminescu” - „Take, lanke și Cadâr” - 18.00
„Lucașfărușul” - „Fazanul” după Georges Feydeau - 18.30
Satiricus „I. L. Caragiale” - „Made in Moldova” - 18.30
29 ianuarie
„Mihai Eminescu” - „Aveți ceva de declarat?” - 18.00
„Lucașfărușul” - „Fazanul” după Georges Feydeau - 18.30
Satiricus „I. L. Caragiale” - „Nunta” de A. P. Cehov - 18.30

„Eugene Ionesco” - „Iubirea la proști” - 18.30
Teatrul Geneza Art - „3 + Cristina pe frecvența iubirii” - 19.00
Teatrul „Guguță” - „În această viață” - 11.00
30 ianuarie
„Mihai Eminescu” - „Carnavalul” - 18.00
„Eugene Ionesco” - „Regele Lear” - 17.30
Satiricus „I. L. Caragiale” - „O scrisoare pierdută” - 18.30
„Lucașfărușul” - „Tata” - 18.30
Teatrul Geneza Art - „3 + Cristina pe frecvența iubirii” - 19.00
Teatrul „Guguță” - „Turțurica” - 11.00

Horoscopul săptămânii

BERBEC

Reușești să fii în centrul atenției, să-ți îmbunătățești imaginea publică, fie printr-un discurs deosebit, fie cu o idee îndrăzneată. Oferi soluții atunci când observi că anumite persoane din grupul tău au nevoie de acest lucru. Aai planuri frumoase și le expui și celorlalți.

TAUR

Reușești să fii atent la detalii, fără a pierde din vedere imaginea de ansamblu, iar aceste abilități te ajută în tot ce vei face. Simți nevoia să te implicii, să ajuți, să intri în tot felul de activități prin care să-ți arăți bunătatea, compasiunea, grija față de alții.

GEMENI

Ai posibilitatea să iei unele decizii, să-ți folosești abilitățile de coordonare, de lider, să fii apreciat. De asemenea, sunt bine aspectate relațiile cu cei mai tineri decât tine, precum și aspectele ce țin de dezvoltarea ta personală, spun astrele. Este un cadru astral bun pentru a finisa un proiect.

RAC

Buna dispoziție te însoțește la tot pasul, de aceea ar fi bine să te bucuri de această energie și să o împărtășii în jurul tău. Cadru astral bun și pentru negocieri, ba chiar și pentru semnarea unor contracte. Dacă ești părinte, fii mai îngăduitor, mai atent-la ce încearcă să-ți spună copilul.

LEU

Ești bun la descifrarea mesajelor ambigue, la elucidarea unei enigme, la aflarea unui adevăr. Ești atent la detalii, ai fler, vezi imaginea de ansamblu. Trebuie să te ocupi de erori mai vechi, situații și probleme din trecut. Reușești să vindeci ceva, să depășești un moment.

FECIOARĂ

Cuvintele-cheie pentru această săptămână: alianță, uniune, corectitudine, autenticitate. Îți unești forțele cu alte persoane sau să te alături unui grup care sprijină un demers cu care rezonezi. Dacă știi că adevărul este de partea ta, atunci mergi până în pânzele albe.

BALANȚĂ

O vizită, o întâlnire, o veste s-ar putea să-ți schimbe agenda. Sunt posibile scurte deplasări, ai grijă la schimbarea unor detalii. Reușești să găsești o soluție îndrăzneată la o problemă mai veche. Este un moment prielnic pentru a-ți exprima ideile sau pentru căutarea unor strategii.

SCORPION

Ești interesat la ceea ce se spune și cu multe întrebări pentru toți cei cu care vorbești. Curiozitatea excesivă poate declanșa aspecte mai puțin plăcute. Încearcă să te concentrezi cât mai mult pe relația amoroasă, să clarifici cât mai multe aspecte legate de tine și partenerul romantic.

SĂGETĂTOR

Lasă trecutul deoparte, nu încerca să readuci în discuție subiecte controversate. Nu deschide cutia Pandorei, pentru că nu o să mai știi cum să o oprești. Mai bine ai căuta să te ții de rutină, să organizezi o întâlnire. Apar unele surprize, răsturnări de situații.

CAPRICORN

Atenția ta e îndreptată spre muncă, spre rezultate, ambiții profesionale. Ai idei bune, câștigi simpatia superiorilor. Muncește, dar fii atent și la timpul petrecut alături de persoana iubită, dacă nu-ți dorești să se răcească relația dintre voi. Este un cadru astral bun și pentru întâlniri cu prietenii.

VĂRSĂTOR

Cuvintele-cheie pentru această perioadă: imagine, strălucire, cucerire. Este o săptămână în care emoțiile tale vor fi mai fluctuante, mai greu de controlat. Ești interesat de abundență, cauți să cucerești, să fii atractiv, să te îmbraci sau să te comporți altfel.

PEȘTI

Vești bune în plan profesional și în sectorul vieții sociale. Reușești să fii convingător, să impresionezi, ba chiar și laudat. Este un moment bun pentru tine, te simți validat, apreciat. Sunt favorizate și deplasările. Avântul tău este minunat, dar sfatul astrelor este să nu îți faci prea multe scenarii.

ANUNȚ. Primăria satului Cupcui, raionul Leova, anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de director al Grădiniței „Albina”. Candidații pentru ocuparea funcției depun dosarul personal în termen de 30 zile de la data publicării anunțului.

Pentru informații suplimentare apeleți la tel: 0263 74236.

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactorșef:
Ilie LUPAN,
tel.: 069006556

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 068571475

Contabilșef: Svetlana BĂLAN,
tel.: 069511960

Redactori:
Natalia HADĂRCA,
tel.: 069610372

Galina MUNTEANU,
tel.: 069916236

Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Fotoreporter:
Nicolae BÎNZARI

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;
Mihail Hîncu;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean;
Tatiana Marian.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Edit Tipar Grup” SRL
str. Feredeului 4, mun. Chișinău.

Com. 61